

ارزیابی دغدغه‌های دختران نوجوان در خصوص مسائل بلوغ و بررسی همسویی آن با دغدغه‌های مادران ایشان

مهديه طهرانی مقدم^۱، عطاله پورعباسی^{۲*}

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۹/۲۱

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۱۰/۱۰

چکیده

زمینه و هدف: آگاهی از بلوغ و مسائل نوجوانی در دختران، تأثیر بسزایی در بهداشت باروری آینده جامعه دارد. با توجه به نقش مادران در آگاهی بخشی به نوجوان خود، پژوهش حاضر با هدف ارزیابی دغدغه‌های دختران نوجوان در خصوص مسائل بلوغ و بررسی همسویی آن با دغدغه‌های مادران ایشان، انجام گرفت.

روش بررسی: پژوهش حاضر مطالعه کیفی برای به دست آوردن اطلاعات عمیق از دختران نوجوانان و مادران آنان، به روش تحلیل محتوا انجام شد. شرکت‌کنندگان در این پژوهش شامل ۲۰ دختر ۱۲ ساله مجتمع آموزشی اهواز و مادران ایشان در سال تحصیلی ۹۵-۹۶ بودند که به سؤالات مصاحبه ساختار یافته پاسخ دادند. تجزیه و تحلیل داده‌ها به روش تحلیل محتوا صورت گرفت.

یافته‌ها: دو مضمون اصلی و ۶ مضمون فرعی از یافته‌ها استخراج شد. مضمون اصلی "دیدگاه نوجوانان دختر" را می‌توان در سه زیرگروه "افراد مورد اعتماد"، "ابهامات نوجوانان" و "منابع اطلاعات مورد اعتماد نوجوانان" و مضمون "مسائل مربوط به مادران" را می‌توان در سه زیرگروه "دغدغه‌های مادران"، "آگاهی مادران از منابع اطلاعاتی فرزندانشان" و "آگاهی مادران از دغدغه‌های فرزندانشان"، طبقه‌بندی نمود.

بحث و نتیجه‌گیری: با توجه به نقش مادران به عنوان فرد مورد اعتماد نوجوانان برای آموزش در مورد بلوغ، و از طرفی عدم آگاهی مادران از نیازهای آموزشی فرزندانشان در رابطه با مسائل بلوغ، آموزش مادران در مورد مسائل بلوغ و نحوه صحیح ارتباط و جلب اعتماد نوجوان، ضروری به نظر می‌رسد.

کلمات کلیدی: بلوغ، آموزش مسائل نوجوانی، مادران.

۱. کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، گروه روانشناسی تربیتی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران

تلفن: ۰۹۱۲۳۵۹۶۹۸۸ ایمیل: Mahdie.tehrani93@gmail.com

*۲. نویسنده مسئول، دکترای تخصصی علوم اعصاب، مرکز تحقیقات غدد و متابولیسم، پژوهشکده علوم بالینی غدد و متابولیسم، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران

تلفن: ۸۸۱۲۶۳۹۶ (۰۲۱) ایمیل: atapoura@gmail.com

مقدمه

یکی از مباحث مهم در بهداشت و سلامت، بحث بهداشت باروری است که به عنوان نشان دهنده سلامت و تاثیرگذار بر نسل های آینده، در دوره نوجوانی مورد توجه قرار می گیرد (۱). آمار نشان می دهد در سال ۱۳۹۰، دوازده میلیون و دو بیست هزار نفر یعنی ۱۷ درصد از جمعیت جامعه را نوجوانان ده تا نوزده ساله تشکیل می دهند (۲).

حرکت به سمت رشش، تعریفی صحیح برای نوجوانی به نظر می رسد. تغییرات زیستی به شروع دوره نوجوانی اطلاق و با پدیده بلوغ آغاز می شود (۳). بلوغ، به عنوان پدیده ای طبیعی و از مراحل رشد انسان در نظر گرفته می شود (۴). بلوغ را می توان به عنوان یکی از مراحل قابل توجه زندگی هر انسانی در نظر گرفت (۵). در این دوره زمانی، نخستین پایه های زندگی بالغانه ساخته می شود که معمولاً در محدوده سنی ۹ تا ۱۶ سال رخ داده و هورمون های بسیاری در بروز آن دخیل اند (۶). گرچه دوران بلوغ، مشکلات و کیفیت گذر از آن، در هر دو جنس مهم است (۷)، ولی توجه به سلامت دختران نوجوان به دلایل متعدد بهداشتی، فرهنگی و اجتماعی در مقایسه با پسران دارای اهمیت بیشتری است (۸). اولین نکته در بهداشت بلوغ دختران، پدیده قاعدگی است، و اولین عادت ماهیانه دختران نوجوان، علاوه بر تجربه جسمی، متاثر از عوامل ارثی، روانی و اجتماعی خواهد بود که آمادگی آنان در این مرحله تا حدی کیفیت آن را پیش بینی می کند (۷).

بهداشت بلوغ منجر به حفظ و ارتقاء سلامت جسمی- روانی و عاطفی فرد در این دوران می شود که بیش از هر چیز نیازمند آموزش می باشد. از طرفی در فرهنگ ایرانی، موضوع قاعدگی و بهداشت بلوغ به دلیل محدودیت های فرهنگی به ندرت مورد بحث قرار گرفته است که از رساندن اطلاعات صحیح و کافی به جوانترها ممانعت شده و گاهی شاهد شیوع باورهای نادرست در میان نوجوانان هستیم (۹). امروزه در دنیا، سلامت نوجوانان

به عنوان موضوعی مستقل و مهم مطرح شده است (۱۰) در این راستا، آموزش بهداشت باید به منظور آگاه سازی در زمینه مسائل جسمی- جنسی- روانی- اجتماعی دوران بلوغ در سه محور آموزش همگانی، مدرسه و خانواده (به عنوان اولین واحد اجتماعی و با مهم ترین نقش)، صورت بگیرد (۶).

داشتن شناخت و آگاهی در مورد سلامت بلوغ و خطرات تهدیدکننده سلامتی در این دوران می تواند، در کاستن از ناراحتی های این نسل موثر باشد (۱۱). در صورتی که نوجوانان دانش و آگاهی لازم را داشته باشند، بهتر و بیشتر می توانند در پذیرش، سازگاری و هویت یابی در این دوران عمل کنند (۱۲). نتایج مطالعات گذشته، نشان دهنده تاثیرگذار بودن آموزش ها هستند (۱۳). در این راستا، این مطالعه در تلاش است تا ضمن بررسی میزان آگاهی دختران نوجوان و مادران آنان، تعیین مسائل اولویت دار آموزشی و منبع مورد اعتماد نوجوانان برای کسب اطلاعات درباره مسائل نوجوانی، به این سوال پاسخ دهد که دیدگاه های مرتبط با بلوغ نوجوانان و مادران شان تا چه حد همسویی داشته و مادران تا چه حد در جریان سوالات و ابهامات فرزندشان در خصوص مسائل نوجوانی هستند؟

روش بررسی

تحقیق حاضر به روش کیفی برای به دست آوردن اطلاعات عمیق از دختران ۱۲ ساله یکی از مجتمع های آموزشی در شهر اهواز و مادران ایشان، به روش تحلیل محتوا در یک برنامه آموزشی ویژه بلوغ انجام شد. بین افراد در نشست های جداگانه مورد سوال قرار گرفتند. در ابتدای نشست از دختران درخواست شد تا به سوالات ویدئو پروژکتور پاسخ دهند. برای هر سوال به میزان کافی وقت در اختیار نوجوانان قرار داده می شد. سوالاتی که از نوجوانان پرسیده شد شامل موارد زیر بود:

- سابقه صحبت در مورد مسائل نوجوانی (بلوغ، تغییرات بدنی، تغییرات روحی) و در صورت جواب مثبت با چه کسی

ارزیابی دغدغه‌های دختران نوجوان در خصوص مسائل بلوغ و بررسی ...

یافته‌ها

در مجموع ۴۰ شرکت‌کننده در این مطالعه وارد شدند که ۲۰ نفر از آنها دختران نوجوان و ۲۰ نفر دیگر مادران آنها بودند. نتایج به دست آمده از تحقیق نشان داد که در وهله اول، می‌توان ابهامات بلوغ را در دو دسته مسائل مربوط به نوجوانان و مسائل مربوط به مادران طبقه‌بندی کرد که در ادامه هر مورد، شرح داده می‌شود. مسائل مربوط به دختران و مادران همانطور که در جدول ۱، نشان داده شده است، در سه گروه زیر خلاصه می‌شود:

افراد مورد اعتماد برای مشورت در مورد مسائل نوجوانی: نتایج

به دست آمده از مصاحبه‌ها نشان داد که ۱۵٪ دختران مورد مصاحبه، تاکنون هیچ‌گاه با کسی در مورد مسائل مربوط به نوجوانی صحبت نکرده‌اند. بقیه افراد نمونه پژوهش، بیان کردند که بیشترین صحبت در مورد بلوغ با مادران صورت گرفته است و در رتبه بعدی، دوست، خواهر/اقوام، مشاور/پزشک و معلم با فراوانی مساوی در رتبه بعدی قرار دارند.

ابهامات نوجوانان در زمینه مسائل نوجوانی: این ابهامات

همانطور که در جدول شماره ۲ نشان داده می‌شود، به سه دسته کلی فیزیکی، اجتماعی-روانی- رفتاری و موارد دیگر تقسیم می‌شود که در ذیل هر دسته توضیح داده می‌شود.

- سه تا از مهمترین سوالات و ابهامات در خصوص مسائل نوجوانی (بلوغ، تغییرات جسمی، تغییرات روحی و ...)
- منبع جستجوی پاسخ سوالات در مورد مسائل نوجوانی (مثلاً از دوستان، والدین، مربیان، اینترنت)
- همین روند برای مادران همین دختران که در ساعت دیگری از همان روز در نشست آموزشی شرکت کرده بودند طی شد. سوالاتی که از مادران دختران نوجوان پرسیده شد شامل موارد زیر بود:
- مهمترین دغدغه مادر در خصوص دوره نوجوانی فرزندش (مسائل بلوغ، تغییرات جسمی، تغییرات روحی رفتاری ...)
- منبع جستجوی پاسخ سوالات و مشکلات فرزند در خصوص مسائل نوجوانی (از شما، دوستان، اینترنت و ...)
- مهمترین سوال و ابهام فرزند در زمینه مسائل نوجوانی در نهایت، پاسخ‌ها با استفاده از روش تحلیل محتوا مورد ارزیابی قرار گرفت. در این زمینه کدگذاری باز شامل خواندن خط به خط پاسخ‌ها، استخراج مفاهیم و جملات اصلی، تشکیل مقولات و طبقات اولیه و همچنین کدگذاری محوری شامل طبقه‌بندی داده‌ها، مشخص نمودن زیر طبقات و تشکیل طبقات نهایی انجام شد. اطلاعات در نرم افزار اکسل علاوه بر ارزیابی کیفی به لحاظ توصیفی مورد تجزیه و تحلیل آماری نیز قرار گرفت.

جدول شماره ۱: مسائل مربوط به نوجوانی از دو دیدگاه مادران و دختران

مسائل مربوط به نوجوانی از دیدگاه مادران	مسائل مربوط به نوجوانی از دیدگاه دختران
دغدغه‌های مادران در مورد بلوغ	افراد مورد اعتماد برای مشورت در مورد مسائل نوجوانی
آگاهی مادران از ابهامات فرزندانشان بلوغ	ابهامات نوجوانان در زمینه مسائل نوجوانی
آگاهی مادران از منابع اطلاعاتی فرزندانشان برای کسب اطلاعات مربوط به بلوغ	منابع مورد اعتماد نوجوانان برای کسب اطلاعات مربوط به بلوغ

جدول شماره ۲: خلاصه ابهامات نوجوانان در مورد قاعدگی

ابهامات فیزیکی	ابهامات اجتماعی-روانی-رفتاری	موارد دیگر
<ul style="list-style-type: none"> • چیستی دوران قاعدگی • چگونگی رخ دادن قاعدگی • مشکلات فیزیکی بلوغ • تفاوت بلوغ و بزرگ شدن • تغییرات جسمی پسران در حین بلوغ • چرایی تغییر ظاهر در طی دوران بلوغ • تغییرات خلق و خو 	<ul style="list-style-type: none"> • ماهیت تغییرات روحی روانی و روحیات در بلوغ • چرایی افسردگی در دوران بلوغ • چرایی تغییر خلق و خو و حوصله برای انجام کارها • اثرات بلوغ بر رفتار • چگونگی رفع مشکلات روحی حاصله از بلوغ • از جمله پرخاشگری و اعتیاد • جزئیات اتفاقات بلوغ 	<p>“من فرزند که هستم؟”</p> <p>“چرا خانه حس زندان را دارد؟”</p> <p>“از چه کسانی به عنوان مشاور استفاده کنیم؟”</p> <p>“بلوغ به چه درد ما می خورد؟”</p>

منابع مورد اعتماد نوجوانان برای کسب اطلاعات مربوط به بلوغ:

در این بخش، مصاحبه شوندگان، بیشترین منبع برای کسب اطلاع در مورد بلوغ را مادران، سپس والدین و اینترنت، سپس، دوست و مربی، در وهله بعدی، استفاده از کتاب و در نهایت، تعدادی، منبع کسب اطلاع خود را فامیل (خواهر، خاله)، عنوان کردند.

مسائل مربوط به مادران: در بخش دوم، از مادران

مصاحبه شونده خواسته شد در مورد دغدغه‌هایی که به عنوان مادر در خصوص دختر نوجوانشان دارند و میزان آگاهی آنها از مشکلات و ابهامات فرزندانشان، بگویند. این سه دسته، در زیر شرح داده می شود:

دغدغه‌های مادران در مورد بلوغ: دغدغه‌های مادران در

خصوص دوره نوجوانی فرزندانشان، همانطور که در جدول شماره ۳ نشان داده می شود، در سه گروه دغدغه‌های جسمانی، روانی-رفتاری و سایر اجتماعی طبقه بندی می شود.

ابهامات فیزیکی مسائل بلوغ، مطرح شده توسط مصاحبه

شوندگان در جدول بالا نشان داده شده است. یکی از مصاحبه شوندگان ابهام بسیار کلی خود را به این شکل بیان می کند: "در دوران بلوغ چه اتفاقاتی می افتد؟". ابهامات اجتماعی-روانی-رفتاری نیز به شکل کلی در جدول بالا مشاهده می شود. در این گروه، مصاحبه شوندگان از مبهم بودن تجربیات شخصی خود در دوران بلوغ از جمله تجربه حالات عصبی و پرخاشگری و بی حوصلگی و عدم آگاهی از اینکه در بلوغ چه اتفاقاتی برای آنها می افتد، گفتند. ابهام یکی از دختران مورد مصاحبه این بود که "تغییرات روحی در این سنین شامل چه چیزهایی می شود؟" دیگر موارد ابهام آمیز که توسط مصاحبه شوندگان بیان شد، نیز در ستون سوم جدول نشان داده شده است.

جدول شماره ۳: دغدغه‌های مادران درباره بلوغ فرزندانشان

جسمانی	روانی-رفتاری	اجتماعی
<ul style="list-style-type: none"> • استرس نوجوان در مورد عادت ماهیانه • مشکلات جسمانی بلوغ • چگونگی تحلیل مسائل بلوغ برای فرزندانشان 	<ul style="list-style-type: none"> • استرس نوجوان در مورد عادت ماهیانه • مسائل روحی مرتبط با بلوغ • تغییرات روحی و رفتاری دوران بلوغ • سازگاری با بلوغ • پرخاشگری • کنترل امیال و خواسته‌های درونی 	<ul style="list-style-type: none"> • اثر دوستان ناباب • خروج از مسیر زندگی • ارتباط زودهنگام با جنس مخالف نگرانی در مورد حفظ ارزش‌های اجتماعی توسط فرزندانشان

ارزیابی دغدغه‌های دختران نوجوان در خصوص مسائل بلوغ و بررسی ...

همانطور که در جدول بالا نشان داده می‌شود، مهمترین سوالات دختران در مورد ابعاد فیزیکی بلوغ از دید مادرانشان و مهمترین ابهامات روانی-رفتاری دختران از دید مادرانشان نشان داده شده است. از جمله: ابعاد رفتاری و گفتاری ایفای نقش یک فرزند خوب و اینکه آیا یک دختر خوب به حساب می‌آید یا خیر. مهمترین سوالات دختران در بعد اجتماعی دوران بلوغ از نظر مادرانشان از جمله: "چرا بعضی دوستانش با پسران دوست می‌شوند؟"، "چرا نباید با پسرها رابطه داشت؟". سایر موارد اظهار شده عبارتست از: آشنایی با ارزش‌های اعتقادی و تکالیف دینی و نگرانی از آینده.

بحث

این پژوهش با هدف تعیین مسائل اولویت دار آموزشی در بلوغ و بررسی همسویی نگاه نوجوان و خانواده و بررسی اهمیت این تفاوت انجام شد. نتایج به دست آمده از پژوهش نشان داد که دختران نوجوان، با وجود اطلاع رسانی های فراوان، هنوز در مورد کلیات دوران بلوغ، چرایی آن، تغییرات جسمی و روحی و راه‌های حل مشکلات جسمانی، روانی و اجتماعی، ابهامات و

دغدغه‌های جسمانی نوجوانان از دیدگاه مادرانشان در ستون اول جدول بالا مشاهده می‌شود. بیشترین موضوع مطرح شده در این بخش توسط مادران، مسائل جسمانی بلوغ دختران می‌باشد. در بخش دغدغه‌های روانی-رفتاری، همانطور که در ستون دوم جدول بالا مشاهده می‌شود، مادران سوالات زیادی مطرح کردند از جمله اینکه: "نکند دخترم دچار دوگانگی شخصیتی بلوغ شود؟" یا دیگر اینکه "نکند دخترم از مسیر زندگی خارج شود؟" در ستون آخر، مسائل اجتماعی مطرح شده از سوی مادران، نمایش داده شده است.

آگاهی مادران از منابع اطلاعاتی فرزندانشان در زمینه بلوغ: بر این اساس، مادران بیشترین منبع اطلاعاتی نوجوانانشان را سوال از مادر، سپس اینترنت، سپس پدر، خواهر و اطرافیان و در نهایت دوستان معرفی کردند.

آگاهی مادران از دغدغه‌های فرزندانشان: در این قسمت از مادران خواسته شد تا مهمترین سوال و ابهام دخترشان در مورد بلوغ را بیان کنند. پاسخ‌های مادران در چهار بعد جسمانی، روانی-رفتاری، اجتماعی و سایر تقسیم‌بندی شد که در قسمت بعد شرح داده می‌شود.

جدول شماره ۴: مهمترین سوالات دختران از دید مادرانشان در مورد ابعاد مختلف بلوغ

بعد فیزیکی	بعد روانی - رفتاری	بعد اجتماعی	دیگر مسائل
<ul style="list-style-type: none"> • عادت ماهیانه • بلوغ جسمانی و تغییرات بدنی • رشد سینه‌ها • جوش و موهای زائد • طبیعی بودن بلوغ • اعضای تناسلی مردان • چگونگی فرزندآوری • مسئله تولد و زایمان و تولید مثل • تغییر رنگ ترشحات • پیری پدر و مادر 	<ul style="list-style-type: none"> • ابعاد رفتاری و گفتاری • ایفای نقش یک فرزند خوب • چرایی پرخاشگری و عصبانیت • درک نشدن از سوی اطرافیان 	<ul style="list-style-type: none"> • جایگاه زن در آینده جامعه • چگونگی سازگاری با شرایط محیطی • رشد روحی • نگاه اطرافیان به آنان • مواجهه با افراد جدید • مسائل مربوط به رابطه بین دختر و پسر • خطرات ارتباط با جنس مخالف 	<ul style="list-style-type: none"> • آشنایی با ارزش‌های اعتقادی • انجام تکالیف دینی • نگرانی از آینده

کرده بودند. علاوه بر این این پژوهش نشان داد نمونه مورد پژوهش دارای اطلاعات و سطح آگاهی متوسط نسبت به بلوغ و تغییرات مربوط به آن می‌باشند (۱۵). پژوهیده، افشاری و یزدی زاده، نشان دادند در مورد منبع دریافت اطلاعات دختران در مورد بلوغ (۵۱/۱٪) و قاعدگی (۵۴/۲٪) مادر، در مورد روابط جنسی، دوستان (۴۲/۵٪) و در مورد تولیدمثل خواهر (۳۲/۱٪) مورد اعتماد نوجوانان قرار گرفت (۱۰). در نهایت پژوهش دیگر، نشان داد ۴۴٪ دانش‌آموزان، سوالات مربوط به بلوغ خود را از مادران خود پرسیدند که با نتایج پژوهش بهاری شرق، شکروی، انوشه و گودرزی، هم سو می‌باشد (۹ و ۶).

در نهایت، یافته‌ها نشان می‌دهد با وجود بیشترین اعتماد به مادر و پرسش سوالات مربوط به مسائل نوجوانی از مادران، شکاف بزرگی بین آنچه مورد سوال نوجوانان است و آنچه مادران در مورد نیاز اطلاعاتی فرزندانشان فکر می‌کنند، وجود دارد. در واقع، نتایج تحلیل مصاحبه‌های انجام شده نشان می‌دهد، جز دو مورد در ابعاد جسمانی (تغییرات بدنی و چربی بلوغ در زنان) و یک مورد در بعد روانی-رفتاری (پرخاشگری)، هیچ کدام از مواردی که مادران در مورد ابهامات دخترانشان بیان کردند، با ابهامات گزارش شده توسط دختران آنها هم خوانی نداشت. این یافته‌ها عدم آگاهی و شناخت کافی مادران از فرزندانشان و غیرهمسو بودن طرز فکر دختران و مادران آنان را نشان می‌دهد که، این یافته‌ها با نتایج پژوهش شکور و همکاران که نشان از آگاهی کم مادران در مورد دختران، قدیمی فکر کردن مادران و خجالت از تغییرات بلوغ دارد، هم سو می‌باشد و پژوهش دیگر، که لزوم آموزش مادران را نشان می‌دهد، نتایج این پژوهش را تایید می‌کند (۱ و ۱۶).

نتیجه‌گیری

با توجه به اینکه به نظر می‌رسد، در حال حاضر، این مادران هستند که بصورت غیررسمی وظیفه آموزش بلوغ دختران خود

سوالات فراوان دارند و نیاز خود به کسب اطلاعات دقیق در این رابطه را اذعان می‌کنند. بر این اساس، نیازهای آموزشی دختران در سه حوزه جسمانی، روحی- روانی و اجتماعی تقسیم‌بندی شده است که با یافته‌های پژوهش انجام شده هم سو می‌باشد (۱). این پژوهش با انجام مصاحبه بر روی دختران نوجوان، مسائل و نیازهای آموزشی دختران در رابطه با بلوغ را در چهار دسته‌بندی کلی بیان می‌کند: تجربه قاعدگی و بهداشت بلوغ، مسائل اجتماعی، جنسی و روحی و روانی. همچنین پژوهشی دیگر، با بررسی نیازهای آموزشی دختران ۱۴-۱۱ ساله درباره سلامت جنسی، نشان داد میزان آگاهی دختران مقطع راهنمایی در مورد بلوغ، قاعدگی و تولید مثل ضعیف و کمتر از ۵ درصد بوده است، به طوری که بیشترین نیاز مربوط به دریافت اطلاعات در مورد آناتومی دستگاه تناسلی داخلی بود. نیاز به دریافت اطلاعات در زمینه اصول بهداشتی این دوران، اصول تغذیه‌های و تغییرات دوران بلوغ به ترتیب ۹۵، ۸۴ و ۲۰ درصد بود (۱۰). همچنین پژوهشی، نشان از آگاهی متوسط دختران شهر ایلام در مورد بلوغ داشت و پژوهش دیگر، اهمیت آموزش نوجوانان در مورد بلوغ را نشان می‌دهد (۸ و ۱۴).

دیگر نتیجه پژوهش، انتخاب منابع اطلاعاتی توسط نوجوانان برای پرسش در مورد بلوغ بود، که بیشترین اعتماد برای پرسیدن سوالات به ترتیب، مادر (۸۰٪)، و در مرحله بعد، دوستان، اقوام، مشاوران و پزشکان و معلم‌ها می‌باشد. همچنین، یافته‌های پژوهش، آگاهی نسبی مادران از منابع کسب اطلاعات فرزندانشان در مورد بلوغ را تایید می‌کند. این نتیجه با مطالعه‌ای، هم سو می‌باشد که روی ۲۶۰ دانش‌آموز دختر که حداقل دو عادت ماهیانه را پشت سر گذاشته بودند، تحقیق کردند. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد اکثر دانش‌آموزان، مادر را به عنوان منبع اصلی کسب آگاهی در مورد سلامت بلوغ ترجیح دادند و هیچ یک از آنها از رادیو اطلاعاتی را کسب نکرده بودند. ۱۸ درصد این دانش‌آموزان اطلاعات بهداشتی را از دوستان مدرسه کسب

را به عهده دارند (۱۷)، در نتیجه، عدم ارتباط موثر نوجوانان و مادرانشان در زمینه بلوغ، می‌تواند ناشی از اطلاعات ناقص و یا باورهای منفی نسبت به بلوغ و قاعدگی، بی‌میلی والدین و یا معلمان از مطلع کردن نوجوانان از این اطلاعات باشد. مادران بیشتر تمایل دارند، دخترانشان نسبت به مسائل تولیدمثل ناآگاه باشند و گاهی از این مسائل به عنوان موضوعات ناخوشایند، ناپاک و شرم‌آور یاد می‌کنند. علی‌رغم تمایل دختران به کسب آگاهی در زمینه بلوغ، همچنان بیشتر آنان معنی کامل بلوغ و تغییرات ناشی از آن را نمی‌دانند و میزان نیاز آنها در زمینه فیزیولوژیک پدیده بلوغ، زیاد است و نیازمند دریافت اطلاعات لازم در این خصوص می‌باشند (۱۰). همانطور که پژوهش‌های شفيعی مطلق، نشان می‌دهد آموزش مسائل بلوغ، تاثیر محسوسی در نحوه برخورد صحیح نوجوانان در این دوره و تصحیح رفتار آنان دارد (۱۸). درحالی‌که یافته‌های این پژوهش، ارتباط عمیق و بالای دختران و مادران و نیز نقشی بسزایی که مادران در انتقال این اطلاعات می‌توانند داشته باشند را آشکار می‌سازد و لزوم ارائه دستورات بهداشتی، آموزشی و تصحیح باورهای غلط در مادران بوسیله کلاس و برنامه‌ریزی آموزشی را اثبات می‌کند (۹). نتایج این پژوهش مبنی بر اهمیت نقش مادران در آموزش مسائل نوجوانی با نتایج پژوهش‌های کلانتری و همکاران، گلوب^۱ و همکاران و رمبک و هرمانسون^۲، هم‌خوانی دارد (۱۷ و ۱۸ و ۱۹).

یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد برداشت مادران از نیازها و دغدغه‌های دخترانشان در خصوص مسئله بلوغ تا حد زیادی نادرست می‌باشد و اکثر مسائلی که مادران به عنوان نگرانی‌های دخترانشان ذکر کردند، شباهتی به مسائلی که از طرف دخترانشان مطرح شده بود نداشت. این مسئله شکاف بین دو نسل و عدم ارتباط موثر مادران و دختران و عدم آگاهی

مادران از اولویت‌های آموزشی نوجوانانشان در خصوص مسائل بلوغ را نشان می‌دهد. پژوهشی نیز نشان می‌دهد با وجود اینکه مادران، آموزش مسائل قاعدگی را جزو وظایف خود می‌دانستند، ولی اذعان داشتند که برای این کار آماده نیستند (۱۷). پژوهش دیگر نیز نشان می‌دهد دختران مشکلات دوران بلوغ خود را با والدین در میان نمی‌گذارند (۲۰). پژوهشی دیگر نیز کم اطلاعی و درک و شناخت ناکافی مادران از پدیده بلوغ را نشان می‌دهد (۲۱).

در نهایت می‌توان گفت با وجود گستردگی تحقیقات انجام شده در مورد بلوغ دختران و آگاهی بخشی در مورد آن، می‌توان به توجه روزافزون به اهمیت آگاهی بخشی به نوجوانان و والدین آنها به خصوص مادران، دوستان و اقوام و معلم در مورد بلوغ و تغییرات بدنی و روحی در پی آن، پی برد. به نظر می‌رسد شناخت فرد مورد اعتماد نوجوان برای جمع‌آوری اطلاعات در مورد مسائل نوجوانی و یا جستجو در دیگر منابع اطلاع‌رسانی جمعی، برای سیاست‌گذاری بیشتر در زمینه فرهنگ‌سازی و آموزش علمی به خانواده‌ها و نوجوانان در این زمینه، ضروری است؛ به خصوص با توجه به نقش مادران در این زمینه، آموزش مادران در مورد مسائل بلوغ و نحوه صحیح ارتباط و جلب اعتماد نوجوان، ضروری به نظر می‌رسد.

1. Golub
2. Rembeck & Hermansson

1. Shakoor M, Yamani N, Ehsanpour S, Alireza S, Qualitative educational need of puberty health in adolescence, *J of Armaghan Danesh*, 2016; 21(8): 816-829. [in Persian]
2. Iranian national statistic center, available from: http://nnt.sci.org.ir/sites/nnt/SitePages/report_90/population_report.aspx.
3. Pakdaman M, Khamesian A, Barati F, Impact of mother's parenting style in adolescent's social growth, *J of educational psychology*, 2011; 14: 23-40. (Full text in Persian)
4. Mohamadzade A, Amirjanati, An introduction about puberty, *J of fertility health*, 2003; 1(1):1-11 [in Persian]
5. Khalili S, Bakhtiari A, Psychological study of female's puberty, *J of Female issues study strategies*, 2008; 11(41): 197-218. [in Persian]
6. BahariShargh R, Aminshokravi F, Anooshe M, Goudarzi A, Assessing educational needs of female blind students in Tehran, *J of Marital Science*, 2016; 3(4): 257-263. [in Persian]
7. Najafi F, Mostafavi S, Mirzayi S, Assessing awareness and attitude of female guidance students about puberty health, *J of Gilan university of medical science*, 2012; 21(81): 22-28. [in Persian]
8. Nissi N, Ashrafiyoozi A, Hoseyniraad M, Dircondmoghaddam A, Pournajaf A, Assessing awareness, attitude and practice in female high school student in Ilam university of medical science, *J of Ilam university of medical science*, 2013; 24(1): 25-28. [in Persian]
9. Kashefi F, Nasiri D, Bavandi H, Aliakbari R, Akaberi A, Sharghi A, Awareness and practice toward menarche health in female high school students in Boroujerd, *J of Khorasan university of medical science*, 2014; 5(5): 989-996. [in Persian]
10. Afshari P, Pazhoohide Z, Yazdizade H, Mohamadi S, Tabesh H, Assessing educational needs of 11-14-year-old girls about sexual health, *J of Nursery*, 2014; 26(7):1-9. [in Persian]
11. Noorisistani M, Marghayi A, Impact of group discussion education on girls physical menarche health, *J of Arak university of medical science*, 2009; 12 (4): 129-135. [in Persian]
12. Azizi M, Fathi R, Impact of puberty education on psychological health and 12-14-year-old female student's identity style, *J of Ilam university of medical science*, 2015; 25(1): 159-168. [in Persian]
13. Maleki A, Delkhosh M, Ebadi A, Ahmadi k, Ajali A, Hajiamini Z, Impact of puberty education via confidante on female adolescent's hygienic behaviors, *J of Behavioral Science*, 2010; 4(2): 155-161. [in Persian]
14. Vafae-Najar A, Sepahibaghan M, Ebrahimipour H, Miri M, Esmaily H, Lael-Monfared E, et al, Effect of nutrition education during puberty on nutritional knowledge and behavior of secondary School female students in Birjand in 2012, *J of Birjand University of Medical Sciences*. 2014; 21 (2): 211-218. (Full text in Persian)
15. Eslamimehr F, Ramezankhani A, Khodakarim S, Rakhshani F. Assessment of puberty health behavior and it's affecting factors in female

- secondary school students in Khamir city during 2015-2016, J of Health in the Field, 2016; 4(2): 11-18. (Full text in Persian)
16. Mostofi N, Garmaroudi Gh, Shamshiri A, Shakibazadeh E, Effect of Group Education on Knowledge, Attitude and Practice of Mothers of Adolescent Girls About Sex Education, J of School of Public Health and Institute of Public Health Research, 2016; 14(3): 44-59. (Full text in Persian)
17. Kalantari S, Qana A, Mahastijooybari L, Puberty and sexual education toward girls: Mom's experience in Gorgan. J of health management, 2013;2(3): 74-90. (Full text in Persian)
- Shafipoormotlagh F, Assessing Impact of puberty education on female student's attitude toward puberty issues and obstacles, J of educational psychology study, 2006; 2(3): 95-110. [in Persian]
18. Golub S, Collman W, Foster P, Kimmel A, Rajpert-De Meyts E, et.al. Public Health Implications of Altered Puberty Timing, J of Pediatrics, 2008; 121.
19. Rembeck G, Hermansson E, Transition to Puberty as Experienced by 12-Year-Old Swedish Girls, J of school nursing, 2008; 326- 335.
20. Hasanzadebashtian M, Lashkardoost H, Impact of puberty education on awareness of female students, Article summary available in First national congress of public health, 2012.
21. Anoshe M, Niknami S, Tavakoli R, Faghihzade S, Assessing puberty education in female adolescents: A qualitative study, J of psychology and psychiatry of Iran, 2003; 9(2): 64-70. [in Persian]

Evaluating Female Adolescents' Puberty Challenges and Comparing Them with Their Mothers' Concerns about Puberty

Mahdie Tehrani Moghadam¹, Ata Pourabbasi^{2*}

Abstract:

Background and Objective: Awareness about puberty and adolescence in girls, plays an important role in society's future fertility health. According to parents' role in educating Teenage girls about puberty, this study was run to evaluate girl's challenges about puberty and compare these challenges with their mothers' concerns.

Methods and Materials: Participants were 20 girls aged 12 years old and their mothers in an educational center in Ahwaz, Iran. Data was collected by semi-structured interview and analyzed with a content analysis method.

Results: Two themes and 6 subthemes were extracted from data analysis. Theme "puberty challenges found by adolescents" consists of three subthemes including confidante chosen to talk about puberty, puberty confusion and information source about puberty. Second theme "mother's view" consists of three subthemes including mother's concerns about puberty, mother's point of view about their daughter's information source about puberty and mother's awareness of their daughter's puberty challenges.

Conclusion: According to mothers' role as their daughter's confidante for educating puberty and on the other side, partial incompatibility of Challenges between mothers and adolescents, it seems necessary to empower mothers in effective communication with teenagers for better education of pubertal issues.

Keywords: Puberty, Adolescence, Mothers.

1. MSc., Department of Educational Psychology, Faculty of Psychology and Education, Allameh Tabataba'ee University, Tehran, Iran mahdie.tehrani93@gmail.com
- 2*. Corresponding Author, M.D PhD, Endocrinology and Metabolism Research Center, Endocrinology and Metabolism Clinical Sciences Institute, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran. Tel:+982188220037 atapoura@gmail.com

